

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
GIOVANNI PITRUZZELLA

της 29ης Απριλίου 2021¹

Υπόθεση C-647/19 P

**Ja zum Nürburgring eV
κατά**

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Αίτηση αναίρεσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Ενισχύσεις υπέρ του συγκροτήματος Nürburgring – Πώληση των περιουσιακών στοιχείων των δικαιούχων της κρατικής ενίσχυσης η οποία κρίθηκε μη συμβατή – Ανοιχτή, διαφανής, αμερόληπτη και άνευ όρων διαδικασία διαγωνισμού – Απουσία δυσχερειών που θα επέβαλλαν να κινηθεί επίσημη διαδικασία ελέγχου – Παραδεκτό – Ενδιαφερόμενο μέρος – Υποχρέωση αιτιολογήσεως εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου – Παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων»

1. Με την αίτηση αναίρεσεως που αποτελεί αντικείμενο των παρουσών προτάσεων, η ένωση Ja zum Nürburgring eV (στο εξής: ανααιρεσείουσα) ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της 19ης Ιουνίου 2019, Ja zum Nürburgring κατά Επιτροπής (T-373/15, EU:T:2019:432, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της απόφασης (ΕΕ) 2016/151 της Επιτροπής, της 1ης Οκτωβρίου 2014, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.31550 (2012/C) (πρώην 2012/NN), που χορηγήθηκε από τη Γερμανία προς όφελος της πίστας αγώνων Nürburgring (στο εξής: τελική απόφαση)².

2. Η υπό κρίση υπόθεση εγείρει ζητήματα σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της έννοιας «ενδιαφερόμενο μέρος» κατά το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 659/1999³, καθώς και σχετικά με την έκταση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως των αποφάσεων την οποία υπέχει το Γενικό Δικαστήριο.

I. Πραγματικά περιστατικά

3. Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 16 της ανααιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στις οποίες παραπέμπω για περισσότερες λεπτομέρειες. Για τις ανάγκες της παρούσας διαδικασίας περιορίζομαι στο να υπενθυμίσω τα ακόλουθα.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

² ΕΕ 2016, L 34, σ. 1.

³ Κανονισμός (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός έχει πλέον καταργηθεί και αντικατασταθεί από τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 ΣΛΕΕ (ΕΕ 2015, L 248, σ. 9).

4. Το συγκρότημα του Nürburgring (στο εξής: Nürburgring), το οποίο βρίσκεται στο γερμανικό ομόσπονδο κράτος της Ρηνανίας-Παλατινάτου, περιλαμβάνει πίστα αγώνων αυτοκινήτων (στο εξής: πίστα Nürburgring), πάρκο ψυχαγωγίας, ξενοδοχεία και εστιατόρια.

5. Μεταξύ 2002 και 2012 οι ιδιοκτήτες του Nürburgring (στο εξής: πωλητές), ωφελήθηκαν από μέτρα στήριξης, ιδίως εκ μέρους του ομόσπονδου κράτους της Ρηνανίας-Παλατινάτου, για την κατασκευή πάρκου ψυχαγωγίας, ξενοδοχείων και εστιατορίων καθώς και για την οργάνωση αγώνων της Formula 1.

6. Μετά από μια πρώτη καταγγελία που υπέβαλε η νυν αναιρεσείουσα, τα μέτρα αυτά αποτέλεσαν το αντικείμενο επίσημης διαδικασίας ελέγχου, δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, η οποία κινήθηκε από την Επιτροπή το 2012.

7. Το ίδιο έτος, το Amtsgericht Bad Neuenahr-Ahrweiler (ειρηνοδικείο Bad Neuenahr-Ahrweiler, Γερμανία) κήρυξε τους πωλητές σε πτώχευση και αποφασίσθηκε η εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων τους (στο εξής: περιουσιακά στοιχεία του Nürburgring). Προκηρύχθηκε διαδικασία διαγωνισμού (στο εξής: διαδικασία του διαγωνισμού), η οποία ολοκληρώθηκε με την πώληση των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων στην Capricorn Nürburgring Besitzgesellschaft GmbH (στο εξής: Capricorn).

8. Στις 23 Δεκεμβρίου 2013 η αναιρεσείουσα υπέβαλε δεύτερη καταγγελία στην Επιτροπή, υποστηρίζοντας ότι η διαδικασία του διαγωνισμού δεν ήταν διαφανής και αμερόληπτη. Κατά την αναιρεσείουσα, ο αγοραστής που επελέγη, ήτοι η Capricorn, θα λάμβανε συνεπώς νέες ενισχύσεις και θα διασφάλιζε τη συνέχιση των οικονομικών δραστηριοτήτων των πωλητών, με αποτέλεσμα η διαταγή ανάκτησης των κρατικών ενισχύσεων να έπρεπε να καταλαμβάνει και την Capricorn.

9. Την 1η Οκτωβρίου 2014 η Επιτροπή εξέδωσε την τελική απόφαση. Με την εν λόγω απόφαση, πρώτον, η Επιτροπή διαπίστωσε, αφενός, ότι ορισμένα από τα μέτρα στήριξης που έλαβε η Γερμανία υπέρ των πωλητών ήταν παράνομα και μη συμβατά με την εσωτερική αγορά και, αφετέρου, έκρινε ότι η Capricorn και οι θυγατρικές της δεν επηρεάζονταν από την ανάκτηση των ενισχύσεων αυτών⁴ (στο εξής: πρώτη επίμαχη απόφαση).

10. Δεύτερον, με την τελική απόφαση η Επιτροπή απεφάνθη ότι η πώληση των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring στην Capricorn δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση⁵. Η Επιτροπή έκρινε ότι η πώληση αυτή πραγματοποιήθηκε μέσω διαδικασίας ανοικτού, διαφανούς και αμερόληπτου διαγωνισμού και ότι η διαδικασία αυτή είχε οδηγήσει σε πώληση των περιουσιακών στοιχείων σε τίμημα σύμφωνο με την αγοραία τιμή (στο εξής: δεύτερη επίμαχη απόφαση).

II. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

11. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 10 Ιουλίου 2015, η νυν αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση αμφότερων των επίμαχων αποφάσεων.

⁴ Βλ., αντίστοιχα, άρθρα 2 και 3, παράγραφος 2, της τελικής απόφασης.

⁵ Βλ. άρθρο 1, τελευταία περίπτωση, της τελικής απόφασης.

12. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, κατ' αρχάς, ως απαράδεκτη την προσφυγή καθόσον με αυτή ζητούνταν η ακύρωση της πρώτης επίμαχης απόφασης. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η νυν αναιρεσείουσα δεν απέδειξε ότι η εν λόγω απόφαση αφορούσε ατομικά την ίδια ή κάποιο από τα μέλη της κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ⁶.

13. Όσον αφορά το αίτημα ακυρώσεως της δεύτερης επίμαχης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' αρχάς, ότι οι διάδικοι συμφωνούν ότι η δεύτερη επίμαχη απόφαση αποτελεί απόφαση που έχει εκδοθεί κατά το πέρας του σταδίου της προκαταρκτικής εξέτασης των ενισχύσεων, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, και όχι κατόπιν επίσημης διαδικασίας ελέγχου⁷. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα, ως «ενδιαφερόμενο μέρος», είχε ενεργητική νομιμοποίηση για προστασία των διαδικαστικών δικαιωμάτων της βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, καθώς και ότι είχε έννομο συμφέρον⁸. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε επί της ουσίας τους λόγους ακυρώσεως που προέβαλε η αναιρεσείουσα προς στήριξη της εν λόγω προσφυγής της, απορρίπτοντάς τους όλους και, απορρίπτοντας, ως εκ τούτου, την προσφυγή στο σύνολό της⁹.

III. Αιτήματα των διαδίκων

14. Η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να ακυρώσει την πρώτη και δεύτερη επίμαχη απόφαση ή, επικουρικά, να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

15. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία εκτίθεται στις σκέψεις 73 έως 94 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σύμφωνα με την οποία το αίτημα ακυρώσεως της δεύτερης επίμαχης αποφάσεως είναι παραδεκτό, να αποφανθεί το ίδιο επί του εν λόγω αιτήματος και να το κρίνει απαράδεκτο, να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως της αναιρεσείουσας και να την καταδικάσει στα δικαστικά έξοδα.

IV. Ανάλυση της αιτήσεως αναιρέσεως

16. Προς στήριξη της αίτησής της, η αναιρεσείουσα προβάλλει πέντε λόγους αναιρέσεως:

17. Ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως σχετίζονται με το τμήμα της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης που αφορά την πρώτη επίμαχη απόφαση. Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο μη δεχόμενο την ενεργητική νομιμοποίησή της λόγω της ιδιότητάς της ως ανταγωνίστριας, όσον αφορά τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, και ως επαγγελματικής ένωσης, όσον αφορά τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως αντίστοιχα.

18. Αντιθέτως, οι τρεις άλλοι λόγοι αναιρέσεως σχετίζονται με το μέρος της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης που αφορά τη δεύτερη επίμαχη απόφαση. Ειδικότερα, με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, για τους ίδιους λόγους βάσει των οποίων έκρινε ότι δεν νομιμοποιούνταν ενεργητικά να ασκήσει προσφυγή κατά της πρώτης επίμαχης απόφασης, ότι δεν νομιμοποιούνταν ενεργητικά ως

⁶ Βλ. σκέψεις 70 και 71 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

⁷ Βλ. σκέψη 83 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

⁸ Βλ. σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

⁹ Βλ. σκέψεις 196 και 198 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

ανταγωνίστρια επιχείρηση ή ως επαγγελματική ένωση. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλείονες περιπτώσεις σε πλάνη περί το δίκαιο και παραμόρφωσε πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία κατά την ανάλυση βάσει της οποίας αποφάνθηκε ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να κινήσει επίσημη διαδικασία ελέγχου. Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση του ζητήματος του προσήκοντος χαρακτήρα της αιτιολογίας της δεύτερης επίμαχης απόφασης.

19. Με το υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως, η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό του αιτήματος ακυρώσεως της δεύτερης επίμαχης απόφασης και ζητεί από το Δικαστήριο να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως το παραδεκτό του εν λόγω αιτήματος και να το απορρίψει ως απαράδεκτο.

20. Κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου, θα επικεντρώσω την ανάλυσή μου στο ζήτημα του παραδεκτού του αιτήματος ακυρώσεως της δεύτερης επίμαχης απόφασης, καθώς και στον τέταρτο και πέμπτο λόγο αναιρέσεως.

A. Επί του αιτήματος της Επιτροπής να εξετασθεί αυτεπαγγέλτως το παραδεκτό του αιτήματος ακυρώσεως της δεύτερης επίμαχης απόφασης

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

21. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο πεπλανημένα έκρινε παραδεκτή την προσφυγή κατά της δεύτερης επίμαχης απόφασης και υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο οφείλει να αποφανθεί αυτεπαγγέλτως επί του ζητήματος αυτού εφόσον αυτό εγείρεται. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε και εφάρμοσε εσφαλμένα την έννοια των «ενδιαφερομένων μερών», κατά το άρθρο 108, παράγραφοι 2 και 3, ΣΛΕΕ, καθώς και το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 659/1999, κρίνοντας ότι η αναιρεσείουσα είχε την ιδιότητα αυτή.

22. Πρώτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι η ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους» προϋποθέτει την ύπαρξη ανταγωνιστικής σχέσης η οποία νοθεύεται από τα μέτρα ενίσχυσης. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο χαρακτηρίζοντας την αναιρεσείουσα ως ενδιαφερόμενο μέρος, ενώ είχε προηγουμένως διαπιστώσει ότι η εν λόγω αναιρεσείουσα δεν δραστηριοποιούνταν στις αγορές τις οποίες αφορούσαν τα επίμαχα μέτρα. Κατά την Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε ανάλυση στηριζόμενη σε αποσπασματική ερμηνεία της σχετικής νομολογίας.

23. Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε επίσης σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι τα συμφέροντα της αναιρεσείουσας και των μελών της εθίγησαν από τη χορήγηση των μέτρων ενίσχυσης.

24. Αφενός, το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέθεσε κάποιο αποδεικτικό στοιχείο όσον αφορά την παραδοχή που εκτίθεται στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ότι τα εν λόγω συμφέροντα θα θίγονταν από πιθανή πώληση των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring στην Carpicorn με τίμημα το οποίο υποστηρίζεται ότι δεν ανταποκρινόταν στην αγοραία τιμή. Αφετέρου, η Επιτροπή εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο αναγνώρισε την ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους» στην αναιρεσείουσα στηριζόμενο, εν τέλει, αποκλειστικώς στο ότι η αναιρεσείουσα θα μπορούσε να έχει στη διάθεσή της πληροφορίες εν δυνάμει χρήσιμες για την Επιτροπή στο πλαίσιο επίσημης διαδικασίας ελέγχου. Εντούτοις, μια τέτοια ερμηνεία της έννοιας

του «ενδιαφερόμενου μέρους» είναι υπερβολικά ευρεία και δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η διαβίβαση πληροφορίας που έχει ως αποτέλεσμα τη διαπίστωση παράνομης χορήγησης κρατικής ενίσχυσης δεν καθιστά άνευ άλλου τινός το πρόσωπο που διαβίβασε την πληροφορία αυτή «ενδιαφερόμενο μέρος».

25. Η αναιρεσείουσα διαφωνεί με τα επιχειρήματα της Επιτροπής.

2. Εκτίμηση

26. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το παραδεκτό της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής όσον αφορά τη δεύτερη επίμαχη απόφαση.

27. Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλει να αποφαινεται, εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως, επί του παραδεκτού προσφυγής ακυρώσεως και, ως εκ τούτου, επί λόγου δημοσίας τάξεως που αντλείται από παράβαση της επιβαλλόμενης από το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, προϋπόθεσης, σύμφωνα με την οποία ο προσφεύγων δύναται να ζητήσει την ακύρωση απόφασης της οποίας δεν είναι αποδέκτης μόνον εάν αυτή τον αφορά άμεσα και ατομικά¹⁰.

28. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε, στις σκέψεις 78 έως 89, το ζήτημα του παραδεκτού της προσφυγής της αναιρεσείουσας σε σχέση με τη δεύτερη επίμαχη απόφαση, ιδίως δε το ζήτημα αν αυτή αφορά ατομικά τη νυν αναιρεσείουσα κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αναγνωρίζοντας στην αναιρεσείουσα την ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους» όσον αφορά την απόφαση αυτή και, ως εκ τούτου, την ενεργητική της νομιμοποίηση όσον αφορά την προάσπιση των διαδικαστικών δικαιωμάτων που αντλεί, υπό την ιδιότητά της αυτή, από το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

29. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 659/1999, στο οποίο υιοθετείται κατ' ουσίαν ο ορισμός που διατυπώθηκε με τη νομολογία του Δικαστηρίου¹¹, ως «ενδιαφερόμενο μέρος» νοείται «κάθε πρόσωπο, επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων των οποίων τα συμφέροντα μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης, και ιδίως ο δικαιούχος της ενίσχυσης, οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις».

30. Όπως έχω επισημάνει πρόσφατα¹², κατά τη νομολογία, ο ορισμός αυτός δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ενδιαφερόμενο μέρος» επιχείρηση η οποία είναι έμμεσος ανταγωνιστής του δικαιούχου της ενίσχυσης, εάν αυτή υποστηρίζει ότι τα συμφέροντά της μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση της ενίσχυσης¹³. Καίτοι η ανταγωνίστρια επιχείρηση του δικαιούχου μέτρου ενίσχυσης καταλέγεται αναμφίβολα στα «ενδιαφερόμενα μέρη» κατά την έννοια του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ¹⁴, επιχείρηση η οποία δεν είναι ανταγωνίστρια του

¹⁰ Βλ. αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-176/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:730, σκέψη 18), και της 29ης Ιουλίου 2019, Bayerische Motoren Werke και Freistaat Sachsen κατά Επιτροπής (C-654/17 P, EU:C:2019:634, σκέψη 44).

¹¹ Βλ. απόφαση της 2ας Απριλίου 1998, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹² Βλ., συναφώς, σημεία 64 έως 67 των προτάσεών μου στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις Scandlines Danmark κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-174/19 P και C-175/19 P, EU:C:2021:199).

¹³ Βλ. απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2011, Αυστρία κατά Scheucher-Fleisch κ.λπ. (C-47/10 P, EU:C:2011:698, σκέψη 132 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹⁴ Απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-817/18 P, EU:C:2020:637, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

δικαιούχου της ενίσχυσης μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ενδιαφερόμενο μέρος», εφόσον αποδείξει ότι τα συμφέροντά της μπορεί να θίγονται από τη χορήγηση της ενίσχυσης, κάτι που προϋποθέτει, κατά τη νομολογία, να αποδείξει ότι υπάρχει κίνδυνος να έχει το μέτρο συγκεκριμένη επίπτωση επί της καταστάσεώς της¹⁵.

31. Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, η ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους» δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκην την ύπαρξη σχέσης ανταγωνισμού που νοθεύεται από τα μέτρα ενίσχυσης και ότι, επομένως, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο χαρακτηρίζοντας την αναιρεσείουσα ως ενδιαφερόμενο μέρος, ενώ είχε προηγουμένως διαπιστώσει ότι ουδόλως δραστηριοποιούνταν στις αγορές τις οποίες αφορούσαν τα επίμαχα μέτρα¹⁶.

32. Εν συνεχεία, η Επιτροπή διατείνεται ότι εσφαλμένα το Γενικό Δικαστήριο αναγνώρισε την ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους» στην αναιρεσείουσα στηριζόμενο αποκλειστικώς, στις σκέψεις 87 και 88 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στο ότι η αναιρεσείουσα θα μπορούσε να έχει στη διάθεσή της πληροφορίες εν δυνάμει χρήσιμες για την Επιτροπή στο πλαίσιο επίσημης διαδικασίας ελέγχου.

33. Συναφώς, συμφωνώ με την Επιτροπή ότι απλώς και μόνον το ότι ένα πρόσωπο διαθέτει πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες στο πλαίσιο επίσημης διαδικασίας ελέγχου δεν αρκεί για να χαρακτηριστεί το εν λόγω πρόσωπο ως «ενδιαφερόμενο μέρος»¹⁷.

34. Συγκεκριμένα, μια τόσο ευρεία ερμηνεία της έννοιας του «ενδιαφερόμενου μέρους» δεν είναι συμβατή με τον ορισμό και τα προμνημονευθέντα στα σημεία 29 και 30 των παρουσών προτάσεων κριτήρια, από τα οποία προκύπτει ότι η αναγνώριση της ιδιότητας αυτής εξαρτάται από πιθανή προσβολή των συμφερόντων του επίμαχου προσώπου λόγω της χορήγησης των ενισχύσεων και προϋποθέτει συγκεκριμένη επίπτωση επί της καταστάσεώς του. Επομένως, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, απλώς η δυνατότητα διαβίβασης πληροφοριών που μπορούν να οδηγήσουν στη διαπίστωση παράνομης χορήγησης κρατικής ενίσχυσης δεν επιτρέπει, αυτή καθεαυτήν, να αποδοθεί αυτόματα στο πρόσωπο που διαβίβασε τις εν λόγω πληροφορίες η ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους».

¹⁵ Βλ., ιδίως, αποφάσεις της 24ης Μαΐου 2011, Επιτροπή κατά Kronoply και Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, σκέψη 65), και της 27ης Οκτωβρίου 2011, Αυστρία κατά Scheucher-Fleisch κ.λπ. (C-47/10 P, EU:C:2011:698, σκέψη 132). Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Szpunar στην υπόθεση Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-817/18 P, EU:C:2020:255, σημεία 36 επ. και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹⁶ Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, η σχετική ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου δεν αντιβαίνει ούτε στην απόφαση της 24ης Μαΐου 2011, Επιτροπή κατά Kronoply και Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341) ούτε στην απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2018, Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής και Επιτροπή κατά Scuola Elementare Maria Montessori και Ferracci (C-622/16 P έως C-624/16 P, EU:C:2018:873). Με την πρώτη απόφαση, το Δικαστήριο αναγνώρισε την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου μέρους σε επιχείρηση η οποία δεν ήταν άμεσα ανταγωνιστική της δικαιούχου της ενίσχυσης επιχείρησης, αλλά η οποία χρειαζόταν την ίδια πρώτη ύλη για τη διαδικασία παραγωγής, εφόσον αυτή είχε υποστηρίξει ότι τα συμφέροντά της μπορούσαν να θιγούν από τη χορήγηση της ενίσχυσης και είχε αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ότι υπήρχε κίνδυνος η ενίσχυση να έχει συγκεκριμένη επίπτωση επί της καταστάσεώς της (βλ. σκέψεις 64 και 65). Αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, το Δικαστήριο δεν στήριξε την ανάλυσή του στο γεγονός ότι οι δύο εμπλεκόμενες επιχειρήσεις τελούσαν σε σχέση ανταγωνισμού στα πρώτα στάδια εμπορίας, ήτοι στην αγορά της επίμαχης πρώτης ύλης. Αντιθέτως, η σκέψη 43 της δεύτερης απόφασης, στην οποία παραπέμπει η Επιτροπή, δεν ασκεί επιρροή εντός αυτού του πλαισίου, στο μέτρο που, με τη συγκεκριμένη σκέψη της εν λόγω απόφασης, το Δικαστήριο ουδόλως εξέτασε το ζήτημα της αναγνώρισης της ιδιότητας του «ενδιαφερόμενου μέρους». Η εν λόγω σκέψη αφορά, αντιθέτως, το ζήτημα του ενδεχόμενου να θίγεται άμεσα η νομική κατάσταση του καταγγέλλοντος απόφαση της Επιτροπής μη θίγουσα τα αποτελέσματα εθνικών μέτρων με τα οποία θεσπίζεται καθεστώς ενισχύσεων που συνεπάγεται μειονεκτική θέση του καταγγέλλοντος από απόψεως ανταγωνισμού.

¹⁷ Συναφώς, φρονώ ότι η σκέψη 12 της διάταξης του Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 2015, Comité d'entreprise de la SNCM κατά SNCM και Επιτροπής [C-410/15 P (I), EU:C:2015:669] στην οποία παραπέμπει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν μπορεί να εκληφθεί υπό την έννοια ότι η απλή κατοχή σχετικών πληροφοριών αρκεί για την αναγνώριση στον κάτοχο των πληροφοριών αυτών της ιδιότητας του «ενδιαφερόμενου μέρους». Στην εν λόγω σκέψη, ο Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου είχε υπόψη, κατά τη γνώμη μου, μάλλον τον σκοπό που επιδιωκόταν με την αναγνώριση, υπέρ του εμπλεκόμενου στην υπόθεση εκείνου μέρους, της ιδιότητας του «ενδιαφερόμενου».

35. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, από τις σκέψεις 86 έως 88 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προκύπτει ότι, πράγματι, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα συμφέροντα της αναιρεσείουσας μπορούσαν να θιγούν από τη χορήγηση ενίσχυσης στην Capricorn λόγω του ότι η αναιρεσείουσα είχε στη διάθεσή της πληροφορίες που θα μπορούσαν να είχαν ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή κατά την επίσημη διαδικασία ελέγχου. Στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο κάνει μια, ομολογουμένως μάλλον ασαφή, μνεία του μη κερδοσκοπικού σκοπού της αναιρεσείουσας, επισημαίνοντας ότι πρόκειται για ένωση με σκοπό την «αποκατάσταση και την προώθηση πίστας αγώνων αυτοκινήτων στο Nürburgring, καθώς και την [προάσπιση] των συλλογικών συμφερόντων των μελών της, εκ των οποίων ορισμένα οργανώνουν αθλητικές εκδηλώσεις στην πίστα αυτή». Εντούτοις, η μνεία αυτή δεν φαίνεται να έχει ως σκοπό να δικαιολογηθεί η ιδιότητα της αναιρεσείουσας ως «ενδιαφερόμενου μέρους», αλλά η κατοχή εκ μέρους της αναιρεσείουσας πληροφοριών οι οποίες θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες για την εκτίμηση της Επιτροπής, γεγονός το οποίο, όπως επισημάνθηκε στο προηγούμενο σημείο των παρουσών προτάσεων, δεν αρκεί αφ' εαυτού για να της αναγνωρισθεί η εν λόγω ιδιότητα.

36. Ωστόσο, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, με το δικόγραφο της προσφυγής που κατατέθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου η νυν αναιρεσείουσα είχε υποστηρίξει ότι αποτελεί ένωση που προασπίζει επί 40 και πλέον έτη τα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων στους αγώνες αυτοκινήτων στη Γερμανία που σχετίζονται *ειδικά* με την πίστα αγώνων του Nürburgring και ότι κύριος σκοπός της είναι η διασφάλιση της εκμετάλλευσης της εν λόγω πίστας υπό οικονομικούς όρους προανατολισμένους προς το γενικό συμφέρον, ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση στην εν λόγω πίστα αγώνων και στους ασχολούμενους με το άθλημα. Προς τον σκοπό αυτόν, πρότεινε, μεταξύ άλλων, μια ιδέα χρήσης της πίστας αγώνων βασιζόμενη στο γενικό συμφέρον ενώ διατήρησε επαφές και διαπραγματεύθηκε με τις αρμόδιες κρατικές αρχές και το ομόσπονδο κράτος Ρηνανίας-Παλατινάτου, καθώς και με άλλα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Η αναιρεσείουσα υποστήριξε επίσης ότι η Capricorn, αγοράστρια των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring, επεδίωκε, αντιθέτως, τον σκοπό της μεγιστοποίησης των κερδών, ο οποίος ήταν εντελώς ασύμβατος με τους σκοπούς της αναιρεσείουσας.

37. Λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων αυτών, τα οποία, κατά τα λοιπά, δεν αμφισβητούνται από την Επιτροπή, φρονώ ότι μπορεί να γίνει δεκτό ότι η προβαλλόμενη χορήγηση ενίσχυσης στην Capricorn όσον αφορά την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring ενδέχεται να θίγει τα συμφέροντα της αναιρεσείουσας, της οποίας ο σκοπός και η ύπαρξη συνδέεται ειδικά με την πίστα αγώνων του Nürburgring, καθώς και τα συμφέροντα των μελών της, επί των οποίων η χορήγηση της φερόμενης ως παράνομης ενίσχυσης ενδέχεται να έχει συγκεκριμένες επιπτώσεις.

38. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει, κατά τη γνώμη μου, ότι πρέπει να αναγνωρισθεί στην αναιρεσείουσα η ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 659/1999, και ότι, ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας παραδεκτό το υποβληθέν από αυτήν αίτημα ακυρώσεως της δεύτερης επίμαχης απόφασης που αυτή υπέβαλε, στο μέτρο που το αίτημα αυτό αποσκοπούσε στην προστασία των διαδικαστικών δικαιωμάτων τα οποία η αναιρεσείουσα αντλεί, λόγω της ιδιότητάς της αυτής, από το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

B. Επί του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά πλάνη κατά την ανάλυση του ζητήματος περί της ύπαρξης σοβαρών δυσχερειών που θα δικαιολογούσαν την κίνηση επίσημης διαδικασίας ελέγχου

39. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος περιλαμβάνει πέντε σκέλη, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλείονες περιπτώσεις σε πλάνη περί το δίκαιο, ότι παραμόρφωσε αποδεικτικά στοιχεία και ότι δεν παρέθεσε επαρκή αιτιολογία κατά την ανάλυση βάσει της οποίας αποφάνθηκε ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι, κατά το πέρας του σταδίου της προκαταρκτικής εξέτασης, η Επιτροπή αντιμετώπιζε δυσχέριες που επέβαλλαν την κίνηση επίσημης διαδικασίας ελέγχου.

40. Καθόσον η αναιρεσείουσα προβάλλει επανειλημμένως έλλειψη αιτιολογίας ή έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προτού προβώ σε ανάλυση των επιχειρημάτων που προέβαλε η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, κρίνω σκόπιμο να υπενθυμίσω τις νομολογιακές αρχές που έχει αναπτύξει το Δικαστήριο όσον αφορά την έκταση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως των αποφάσεων που υπέχει το Γενικό Δικαστήριο.

1. Επί της έκτασης της υποχρέωσης του Γενικού Δικαστηρίου να αιτιολογεί τις αποφάσεις του

41. Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως την οποία υπέχει το Γενικό Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έχει εφαρμογή σε αυτό δυνάμει του άρθρου 53, πρώτο εδάφιο, του ίδιου Οργανισμού και του άρθρου 117 του Κανονισμού Διαδικασίας του, επιτάσσει να προκύπτει από την αιτιολογία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στους μεν ενδιαφερόμενους να λάβουν γνώση των λόγων για τους οποίους εκδόθηκε η σχετική απόφαση, στο δε Δικαστήριο να ασκήσει τον δικαστικό του έλεγχο¹⁸.

42. Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι ο λόγος ακυρώσεως που αφορά την παράλειψη του Γενικού Δικαστηρίου να απαντήσει σε πρωτοδίκως προβληθέντα επιχειρήματα ισοδυναμεί, κατ' ουσίαν, με επίκληση παραβάσεως της υποχρέωσης αιτιολογήσεως¹⁹ και ότι το ζήτημα αν η αιτιολογία αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου είναι αντιφατική ή ανεπαρκής αποτελεί νομικό ζήτημα το οποίο, ως τέτοιο, μπορεί να προβληθεί κατ' αναίρεση²⁰. Στο πλαίσιο αυτό, ο έλεγχος του Δικαστηρίου έχει ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, να εξακριβωθεί αν το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε επαρκώς κατά νόμον το σύνολο των επιχειρημάτων που προέβαλε η προσφεύγουσα²¹.

43. Εντούτοις, κατά πάγια, επίσης, νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως δεν επιβάλλει στο Γενικό Δικαστήριο να παραθέτει σκεπτικό το οποίο να ακολουθεί αναλυτικά και έναν προς έναν όλους τους λόγους που προβάλλουν οι διάδικοι. Κατά συνέπεια, η αιτιολογία μπορεί να είναι έμμεση, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχει στους μεν ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να

¹⁸ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 11ης Ιουνίου 2015, EMA κατά Επιτροπής (C-100/14 P, EU:C:2015:382, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 26ης Μαΐου 2016, Rose Vision κατά Επιτροπής (C-224/15 P, EU:C:2016:358, σκέψη 24).

¹⁹ Αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Dyson κατά Επιτροπής (C-44/16 P, EU:C:2017:357, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 16ης Νοεμβρίου 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik κατά Επιτροπής (C-250/16 P, EU:C:2017:871, σκέψη 55).

²⁰ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Μαΐου 2016, Rose Vision κατά Επιτροπής (C-224/15 P, EU:C:2016:358, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και, πρόσφατη απόφαση της 11ης Ιουνίου 2020, China Construction Bank κατά EUIPO (C-115/19 P, EU:C:2020:469, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

²¹ Βλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2017, Dyson κατά Επιτροπής (C-44/16 P, EU:C:2017:357, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και διάταξη της 13ης Δεκεμβρίου 2012, Alliance One International κατά Επιτροπής (C-593/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:804, σκέψη 27).

γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχθηκε τα επιχειρήματά τους, στο δε Δικαστήριο επαρκή στοιχεία για την άσκηση του εκ μέρους του ελέγχου²². Το Γενικό Δικαστήριο δεν υποχρεούται να λαμβάνει θέση επί σαφώς μη σχετικών στοιχείων ή να απαντά εκ των προτέρων σε δυνητικές αντιρρήσεις²³.

44. Από τις ανωτέρω αρχές προκύπτει ότι, μολονότι, κατά τη νομολογία, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί, υπό τις συνθήκες αυτές, να εκπληρώσει την υποχρέωσή του αιτιολογήσεως των δικαστικών αποφάσεων με έμμεση αιτιολογία, εντούτοις δεν μπορεί απλώς να παραλείψει να απαντήσει, ρητώς ή σιωπηρώς, σε επιχειρήματα, τα οποία δεν είναι σαφώς μη σχετικά, τα οποία προβλήθηκαν ενώπιόν του ή να παραμορφώσει το περιεχόμενό τους. Μια τέτοια παράλειψη συνιστά, πράγματι, έλλειψη αιτιολογίας, αντίθετη προς την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει το Γενικό Δικαστήριο, καθώς και προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁴.

2. Επί του πρώτου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, σχετικά με τον διαφανή και αμερόληπτο χαρακτήρα της διαδικασίας του διαγωνισμού

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

45. Με το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας, στη σκέψη 146 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι τα επιχειρήματα που είχε προβάλει δεν αποδείκνυαν ότι η Επιτροπή όφειλε να διατηρεί αμφιβολίες ως προς τον διαφανή και αμερόληπτο χαρακτήρα της διαδικασίας του διαγωνισμού. Προς τούτο, προβάλλει τρεις δέσμες αιτιάσεων.

46. Πρώτον, η αναιρεσείουσα, παραπέμποντας ιδίως στη σκέψη 145 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε ότι ήταν δυνατό να επιτευχθεί, βάσει του «κριτηρίου της μεγιστοποίησης της αξίας όλων των περιουσιακών στοιχείων», η προσήκουσα τιμή πώλησης των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring κατά την έννοια της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων. Κατά την αναιρεσείουσα, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε σε εσφαλμένη ερμηνεία των άρθρων 107 και 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε διάφορα επιχειρήματα που προέβαλε η αναιρεσείουσα επί του ζητήματος αυτού, οπότε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει ανεπαρκή αιτιολογία.

47. Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι εξέθεσε πρωτοδίκως τα νομικά κριτήρια που έπρεπε να ληφθούν υπόψη για τη διαμόρφωση της διαδικασίας διαγωνισμού κατά τρόπον ώστε να τηρούνται οι όροι για την επίτευξη της αγοραίας τιμής. Ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η αναιρεσείουσα υπογράμμισε ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι η κατάσταση του ανταγωνισμού πρέπει να αποκατασταθεί σε καθεμία από τις σχετικές αγορές. Παραπέμποντας στη νομολογία κατά την οποία ο κύριος σκοπός που επιδιώκεται με την ανάκτηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης είναι η εξάλειψη της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που προκλήθηκε από τη χορήγηση της ενίσχυσης, υποστήριξε, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ότι η διαμόρφωση

²² Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 26ης Μαΐου 2016, Rose Vision κατά Επιτροπής (C-224/15 P, EU:C:2016:358, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 11ης Μαΐου 2017, Dyson κατά Επιτροπής (C-44/16 P, EU:C:2017:357, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

²³ Πρβλ. απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, Éditions Odile Jacob κατά Επιτροπής (C-551/10 P, EU:C:2012:681, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

²⁴ Πρβλ. προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση Bayer CropScience και Bayer κατά Επιτροπής (C-499/18 P, EU:C:2020:735, σημείο 89).

της διαδικασίας του διαγωνισμού δεν ήταν ικανή να εξαλείψει τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που προκλήθηκαν από τη χορήγηση των παράνομων ενισχύσεων, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές είχαν χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία ομίλου επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διάφορες αγορές. Κατά την αναιρεσεύουσα, εντός αυτού του πλαισίου, θα έπρεπε να απαιτηθούν αυτοτελείς προσφορές για καθεμία από τις εμπορικές μονάδες που επρόκειτο να πωληθούν. Μια τέτοια ενέργεια δεν θα εμπόδιζε την πώληση ως συνόλου, αλλά θα υποχρέωνε κάθε υποψήφιο να προσφέρει την υψηλότερη τιμή για καθεμία από τις μονάδες του ομίλου. Μόνον κατ' αυτόν τον τρόπο θα ήταν δυνατή η σύγκριση των προσφορών.

48. Δεύτερον, η αναιρεσεύουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο μη λαμβάνοντας υπόψη ότι το μνημονεύομενο στις σκέψεις 144 και 145 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης κριτήριο σχετικά με το όριο του 25 % της βέλτιστης προσφοράς (στο εξής: κριτήριο του 25 %) ²⁵, ουδέποτε κοινοποιήθηκε στα ενδιαφερόμενα μέρη. Επομένως, τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν μπορούσαν να το λάβουν υπόψη στο πλαίσιο των στρατηγικών τους και, ως εκ τούτου, η διαδικασία του διαγωνισμού δεν ήταν διαφανής και αμερόληπτη. Η κρίση που εκτίθεται στη σκέψη 145 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά την οποία το κριτήριο του 25 % δεδομένου ότι προσδιορίστηκε βάσει της αξίας των προσφορών που υποβλήθηκαν, δεν μπορούσε να συγκεκριμενοποιηθεί παρά μόνον εκ των υστέρων, στερείται σημασίας λόγω του διαφανούς και αμερόληπτου χαρακτήρα της διαδικασίας του διαγωνισμού.

49. Τρίτον, η αναιρεσεύουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, ότι δεν έλαβε υπόψη το επιχείρημά της ότι η Capricorn ήταν εταιρία διαφορετική από την Capricorn Automotive GmbH και την Capricorn Holding GmbH, οι οποίες ήταν οι εταιρίες που είχαν υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο του διαγωνισμού. Από τη νομολογία προκύπτει ότι αποδοχή προσφοράς μη προερχόμενης από υποψήφιο ο οποίος μετέσχε αυτοτελώς σε διαδικασία διαγωνισμού δεν πληροί την προϋπόθεση σχετικά με τον ανοικτό και διαφανή χαρακτήρα μιας τέτοιας διαδικασίας.

50. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει αβάσιμο και κατά τα λοιπά ως απαράδεκτο.

β) Εκτίμηση

51. Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσεύουσα επικρίνει την ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 138 έως 146, με τις οποίες απέρριψε την αιτιάσή της περί μη διαφανούς και αμερόληπτου χαρακτήρα της διαδικασίας του διαγωνισμού.

1) Σύνοψη της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης

52. Στο μέρος αυτό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του διαγωνισμού, οι επενδυτές κλήθηκαν να υποβάλουν ενδεικτική προσφορά είτε για το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων είτε για καθορισμένες ομάδες περιουσιακών στοιχείων ή για επιμέρους περιουσιακά στοιχεία, ότι οι προσφορές θα αξιολογούνταν, ιδίως, βάσει του προτεινόμενου τιμήματος εξαγοράς των περιουσιακών στοιχείων, λαμβανομένης υπόψη της έκτασης της προσφοράς και ότι οι επενδυτές έπρεπε να επιλεγούν βάσει του κριτηρίου της μεγιστοποίησης της αξίας όλων των στοιχείων του ενεργητικού. Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι η εφαρμογή του κριτηρίου αυτού είχε ως

²⁵ Βλ., λεπτομερέστερα, σημείο 53 των παρουσών προτάσεων.

αποτέλεσμα, στην πράξη, οι πωλητές να επιλέξουν, στο τελευταίο στάδιο της διαδικασίας του διαγωνισμού, μόνον τις προσφορές που αφορούσαν το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού, το οποίο οφειλόταν στο γεγονός ότι, βάσει των προσφορών που υποβλήθηκαν, η πώληση του Nürburgring ως συνόλου καθιστούσε δυνατό να επιτευχθεί υψηλότερο τίμημα σε σχέση με τη χωριστή πώληση των επιμέρους στοιχείων του ενεργητικού.

53. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι υποβλήθηκαν έξι ενδεικτικές συνολικές προσφορές οι οποίες προσέφεραν πάνω από το 25 % της βέλτιστης προσφοράς, ότι οι συνολικές προσφορές που δεν έφθασαν το 25 % της βέλτιστης προσφοράς δεν εξετάστηκαν λόγω του ύψους της τιμής αγοράς και ότι δεν εξετάστηκαν περαιτέρω οι προσφορές για την πίστα αγώνων του Nürburgring οι οποίες, μαζί με τις μεμονωμένες προσφορές για τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία, συνολικά δεν έφθασαν το 25 % της βέλτιστης προσφοράς.

54. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές ήταν ελεύθεροι να ορίσουν το αντικείμενο της προσφοράς εξαγοράς που θα υπέβαλλαν υπό το πρίσμα των πληροφοριών που τους είχαν γνωστοποιηθεί βάσει του κριτηρίου περί μεγιστοποίησης της αξίας όλων των περιουσιακών στοιχείων και ότι το κριτήριο του 25 % αποσκοπούσε στο να δώσει συγκεκριμένο περιεχόμενο στο κριτήριο της μεγιστοποίησης της αξίας όλων των περιουσιακών στοιχείων και, δεδομένου ότι προσδιορίστηκε βάσει της αξίας των προσφορών που υποβλήθηκαν, δεν μπορούσε να συγκεκριμενοποιηθεί παρά μόνον εκ των υστέρων.

2) Επί των αιτιάσεων σχετικά με το «κριτήριο της μεγιστοποίησης της αξίας όλων των στοιχείων του ενεργητικού»

55. Στο πλαίσιο των αιτιάσεων σχετικά με το «κριτήριο της μεγιστοποίησης της αξίας όλων των στοιχείων του ενεργητικού», η αναιρεσείουσα υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι η ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει πλάνη περί το δίκαιο καθόσον, λόγω της χρήσης των επίμαχων ενισχύσεων για τη σύσταση ομίλου εμπορικών μονάδων, ήταν αναγκαίο να ζητηθούν αυτοτελείς προσφορές για καθεμία από τις εμπορικές αυτές μονάδες που αποτελούσαν τμήμα των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring. Μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο θα ήταν δυνατή η εξάλειψη της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που προκλήθηκε από τη χορήγηση των ενισχύσεων. Κατά την αναιρεσείουσα, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει έλλειψη αιτιολογίας επί του ζητήματος αυτού.

56. Συναφώς, επισημαίνεται κατ' αρχάς ότι, κατά πάγια νομολογία, η ανάκτηση παράνομης ενίσχυσης αποσκοπεί στην επαναφορά της προτέρας κατάστασης και ότι ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται όταν οι δικαιούχοι ή, με άλλα λόγια, οι επιχειρήσεις που ωφελήθηκαν πραγματικά επιστρέφουν τις οικείες ενισχύσεις, προσαυξημένες ενδεχομένως με τόκους υπερημερίας. Με την επιστροφή αυτή ο δικαιούχος της ενίσχυσης χάνει πράγματι το πλεονέκτημα που αποκόμισε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του και αποκαθίσταται η προτέρα κατάσταση²⁶.

57. Συνεπώς, ο κύριος σκοπός που επιδιώκεται με την ανάκτηση παρανόμως χορηγηθείσας κρατικής ενίσχυσης είναι η εξάλειψη της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού η οποία προκλήθηκε από το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα το οποίο αποκτήθηκε μέσω της παράνομης ενίσχυσης²⁷.

²⁶ Βλ. απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2015, Electrabel και Dunamenti Erőmű κατά Επιτροπής (C-357/14 P, EU:C:2015:642, σκέψη 110).

²⁷ Απόφαση της 30ής Απριλίου 2020, Nelson Antunes da Cunha (C-627/18, EU:C:2020:321, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

58. Ωστόσο, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 133 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, όταν επιχείρηση που έλαβε παράνομη κρατική ενίσχυση μεταβιβάζεται στην αγοραία τιμή, δηλαδή στην πιο υψηλή τιμή που ένας ιδιώτης επενδυτής δρων υπό τις συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού θα ήταν διατεθειμένος να καταβάλει για την εταιρία αυτή ως είχε, ιδίως μετά τη λήψη κρατικών ενισχύσεων, η ενίσχυση εκτιμήθηκε στην τιμή της αγοράς και περιλήφθηκε στην τιμή πώλησεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η εν λόγω επιχείρηση ευνοήθηκε σε σχέση με άλλους επιχειρηματίες της αγοράς²⁸.

59. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τις σκέψεις 142 έως 145 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι οποίες παρατίθενται στα σημεία 52 έως 54 των παρουσών προτάσεων, προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας του διαγωνισμού, οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές ήταν ελεύθεροι να ορίσουν το αντικείμενο της προσφοράς τους εξαγοράς και μπορούσαν να υποβάλουν ενδεικτική προσφορά είτε για το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων είτε για καθορισμένες ομάδες περιουσιακών στοιχείων ή για επιμέρους περιουσιακά στοιχεία. Εν συνεχεία, οι διάφορες προσφορές αξιολογήθηκαν βάσει κριτηρίου μεγιστοποίησης της αξίας του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού. Επομένως, η δυνατότητα υποβολής αυτοτελών προσφορών για καθεμία από τις εμπορικές μονάδες που αποτελούσαν τον όμιλο επιχειρήσεων των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring δεν αποκλειόταν, αλλά επαφίετο στη διακριτική ευχέρεια κάθε προσφέροντος. Εν πάση περιπτώσει, ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο υποβλήθηκε η προσφορά (ήτοι, ως συνολική προσφορά αφορώσα όλα τα περιουσιακά στοιχεία ή ως αυτοτελείς προσφορές για καθεμία από τις εμπορικές μονάδες), αυτή αξιολογήθηκε βάσει του εν λόγω κριτηρίου μεγιστοποίησης της αξίας του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού.

60. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση κριτηρίου αξιολόγησης των προσφορών με σκοπό τη μεγιστοποίηση της αξίας όλων των στοιχείων του ενεργητικού και της εφαρμογής του υπό τους προαναφερθέντες όρους ουδόλως αντιβαίνει στις απαιτήσεις της νομολογίας που μνημονεύεται στα σημεία 57 έως 59 των παρουσών προτάσεων, στο μέτρο που η χρήση του κριτηρίου αυτού έχει αναμφίβολα ως σκοπό, για τον οποίο και είναι κατάλληλο το συγκεκριμένο κριτήριο, να επιτευχθεί η πώληση των επίμαχων στοιχείων του ενεργητικού στην υψηλότερη δυνατή τιμή, διασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο, σύμφωνα με την προμνημονευθείσα νομολογία, ότι ο αγοραστής δεν αποκόμισε πλεονέκτημα σε σχέση με άλλους επιχειρηματίες της αγοράς. Επομένως, η ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου ως προς το ζήτημα αυτό δεν ενέχει, κατά τη γνώμη μου, πλάνη περί το δίκαιο.

61. Αντιθέτως, όσον αφορά την αιτίαση περί ελλείψεως αιτιολογίας ως προς το ζήτημα αυτό, φρονώ ότι από την ερμηνεία των σκέψεων 142 έως 145 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, όπως συνάγεται εξάλλου από τα σημεία 52 έως 54 των παρουσών προτάσεων, προκύπτουν κατά τρόπο αρκετά σαφή οι λόγοι για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η χρήση του κριτηρίου περί μεγιστοποίησης της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού ήταν πρόσφορη για την πώληση των επίμαχων στοιχείων του ενεργητικού στην υψηλότερη δυνατή τιμή και, επομένως, για την επίτευξη της προσήκουσας τιμής πώλησης βάσει της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων. Επομένως, κατά τη γνώμη μου, το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει επί του ζητήματος αυτού.

²⁸ Βλ. αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, Γερμανία κατά Επιτροπής (C-277/00, EU:C:2004:238, σκέψη 80) και της 1ης Οκτωβρίου 2015, Electrabel et Dunamenti Erőmű κατά Επιτροπής (C-357/14 P, EU:C:2015:642, σκέψη 112).

3) Επί της αιτίας που αφορά τον απόρρητο χαρακτήρα του κριτηρίου του 25 %

62. Περαιτέρω, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η εξέταση του κριτηρίου του 25 % στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 145 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης (που επαναλαμβάνεται στο σημείο 54 των παρούσων προτάσεων) ενέχει πλάνη περί το δίκαιο, στο μέτρο που το κριτήριο αυτό ουδέποτε γνωστοποιήθηκε στους ενδιαφερόμενους οι οποίοι δεν μπορούσαν να το λάβουν υπόψη στο πλαίσιο των στρατηγικών τους.

63. Συναφώς, επισημαίνω ότι δεν αμφισβητείται ότι το κριτήριο του 25 % εφαρμόστηκε βάσει της αξίας των προσφορών που υποβλήθηκαν. Επομένως, όπως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 145 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το εν λόγω κριτήριο δεν μπορούσε να συγκεκριμενοποιηθεί παρά μόνον εκ των υστέρων. Πάντως, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι η εκ των υστέρων συγκεκριμενοποίηση του εν λόγω κριτηρίου ουδόλως συνεπάγεται ότι δεν ήταν δυνατό να αναφερθεί στα έγγραφα του διαγωνισμού και, ως εκ τούτου, να γνωστοποιηθεί στους προσφέροντες ότι θα χρησιμοποιούνταν το κριτήριο αυτό στο πλαίσιο της αξιολόγησης των υποβληθεισών προσφορών.

64. Εντούτοις, φρονώ ότι η παράλειψη τέτοιας μνείας ή γνωστοποίησης δεν αρκεί για να θέσει υπό αμφισβήτηση τον ανοικτό και διαφανή χαρακτήρα της διαδικασίας του διαγωνισμού. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 145, ότι το κριτήριο της μεγιστοποίησης της αξίας πώλησης είχε γνωστοποιηθεί στους ενδιαφερόμενους και, επομένως, οι ενδιαφερόμενοι γνώριζαν ότι, για να κατορθώσουν την υπέρ τους κατακύρωση των περιουσιακών στοιχείων, έπρεπε να υποβάλουν την προσφορά τους κατά τρόπο σύμφωνο προς το εν λόγω κριτήριο.

65. Εντός αυτού του πλαισίου, δεν προκύπτει κατά ποιον τρόπο θα μπορούσε να διαφοροποιηθεί η στρατηγική των προσφερόντων αν είχαν πληροφορηθεί ότι μόνον οι προσφορές που θα έφθαναν τουλάχιστον το 25 % της βέλτιστης συνολικής προσφοράς θα εξετάζονταν στην επόμενη φάση της διαδικασίας. Επομένως, δεν αποδείχθηκε ότι η παράλειψη γνωστοποίησης του κριτηρίου αυτού, το οποίο μπορούσε να συγκεκριμενοποιηθεί μόνον εκ των υστέρων, θα είχε οποιαδήποτε επίπτωση στη διεξαγωγή της διαδικασίας του διαγωνισμού. Κατά συνέπεια, η ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο δεν ενέχει, κατά τη γνώμη μου, πλάνη περί το δίκαιο.

4) Επί της αιτίας περί μεταβολής του προσώπου του υποψηφίου κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του διαγωνισμού

66. Τρίτον, η αναιρεσείουσα προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν έλαβε υπόψη το επιχείρημά της ότι η Capricorn είναι εταιρία διαφορετική από την Capricorn Automotive GmbH και την Capricorn Holding GmbH, οι οποίες είχαν υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο του διαγωνισμού.

67. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να μεταβάλει το αντικείμενο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δίκης. Πράγματι, όταν έχει ασκηθεί αναίρεση, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της νομικής λύσης που δόθηκε κατόπιν της εξέτασης των λόγων που προβλήθηκαν πρωτοδίκως. Συνεπώς, οι διάδικοι δεν επιτρέπεται να προβάλουν για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου λόγο που δεν προέβαλαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, διότι άλλως θα τους παρεχόταν η δυνατότητα να υποβάλουν στην κρίση του Δικαστηρίου, του οποίου η αρμοδιότητα στις αναιρετικές διαδικασίες είναι περιορισμένη,

διαφορά με αντικείμενο ευρύτερο της διαφοράς που εκδίκασε το Γενικό Δικαστήριο²⁹. Ως εκ τούτου, νέα επιχειρήματα, τα οποία δεν προβλήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, πρέπει να κρίνονται απαράδεκτα στην κατ' αναίρεση διαδικασία³⁰.

68. Από τη δικογραφία της πρωτοβάθμιας δίκης προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα δεν προέβαλε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αιτίαση σχετικά με μεταβολή του προσώπου του υποψηφίου κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του διαγωνισμού. Όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, η αναιρεσείουσα, προκειμένου να αποδείξει ότι είχε προβάλει την εν λόγω αιτίαση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, απλώς παρέπεμψε στην απάντησή της σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου που αφορούσε, ωστόσο, το ζήτημα της ύπαρξης εννόμου συμφέροντος. Με το υπόμνημα απαντήσεως ενώπιον του Δικαστηρίου, προκειμένου να στηρίξει τον ισχυρισμό της περί προβολής της αιτίασης αυτής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η αναιρεσείουσα παρέπεμψε στα σημεία 17 και 77 επ. της προσφυγής της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Εντούτοις, από την ανάγνωση των σημείων αυτών του δικογράφου της προσφυγής προκύπτει απλώς ότι η αναιρεσείουσα αναφέρθηκε, παρεμπιπτόντως, στο σημείο 17, στο γεγονός ότι η Capricorn αποτελούσε οντότητα διαφορετική από την Capricorn Automotive GmbH και την Capricorn Holding GmbH, χωρίς ωστόσο να αντλήσει κάποιο επιχειρημα προς στήριξη του ακυρωτικού αιτήματός της κατά της δεύτερης επίμαχης απόφασης. Επομένως, κατά την άποψή μου, η αιτίαση περί μεταβολής του υποψηφίου κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του διαγωνισμού είναι απαράδεκτη.

69. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, φρονώ ότι το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

3. Επί του δεύτερου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, που αφορά παραμόρφωση του περιεχομένου της επιστολής της Deutsche Bank της 10ης Μαρτίου 2014

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

70. Με το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά των σκέψεων 151 έως 156 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, ερμηνεύοντας επιστολή της Deutsche Bank με ημερομηνία 10 Μαρτίου 2014, προσκομισθείσα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του διαγωνισμού προς στήριξη της προσφοράς της Capricorn, υπό την έννοια ότι η εν λόγω επιστολή είχε δεσμευτικό χαρακτήρα, παραμόρφωσε το περιεχόμενο της επιστολής αυτής και ότι, ως εκ τούτου, η απόφαση ενέχει πλημμέλειες λόγω παραμόρφωσης των πραγματικών περιστατικών και ενός αποδεικτικού στοιχείου.

71. Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, είχε επισημάνει ότι η επιστολή περιείχε, στην τελευταία της σελίδα, ρητή ένδειξη με τίτλο «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ», η οποία ανέφερε ρητώς τα εξής: «Η παρούσα απαρίθμηση των όρων [term

²⁹ Συναφώς, βλ., μεταξύ πολλών, πρόσφατη απόφαση της 4ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Fútbol Club Barcelona (C-362/19 P, EU:C:2021:169, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁰ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2019, Brugg Kabel και Kabelwerke Brugg κατά Επιτροπής (C-591/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:1026, σκέψη 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

sheet] εξυπηρετεί μόνο σκοπούς συζήτησης και δεν αποσκοπεί στη δημιουργία δεσμευτικών νομικών υποχρεώσεων μεταξύ μας»³¹. Ο μη δεσμευτικός χαρακτήρας της επιστολής αυτής επιβεβαιώνεται περαιτέρω από άλλες φράσεις που περιέχονται στο ίδιο έγγραφο³².

72. Επομένως, η Deutsche Bank επισήμανε κατά τρόπο σαφή και πρόδηλο ότι δεν θεωρούσε ότι δεσμεύεται από την επιστολή αυτή. Ως εκ τούτου, κρίνοντας ότι η Deutsche Bank θεωρούσε ότι δεσμευόταν από την επιστολή αυτή, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε το περιεχόμενό της. Κατά συνέπεια, το συμπέρασμα που διατυπώνεται στη σκέψη 156 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά το οποίο δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή όφειλε να έχει αμφιβολίες ως προς τον δεσμευτικό χαρακτήρα της από 10 Μαρτίου 2014 επιστολής της Deutsche Bank, είναι εσφαλμένο. Δεδομένου ότι είναι προφανές από το περιεχόμενο της επιστολής αυτής ότι η Deutsche Bank δεν θεωρούσε ότι δεσμευόταν, η σύγκριση με προηγούμενες επιστολές που αντηλλάγησαν μεταξύ της Capricorn και της εν λόγω τράπεζας δεν ασκεί επιρροή για την εκτίμηση περί δεσμευτικού χαρακτήρα της.

73. Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας.

β) Εκτίμηση

74. Στις σκέψεις 151 έως 155 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο, απαντώντας στο επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι η από 10 Μαρτίου 2014 επιστολή της Deutsche Bank δεν αποτελούσε εγγύηση χρηματοδότησης της προσφοράς της Capricorn, ήλεγξε αν η εξέταση στην οποία προέβη η Επιτροπή και η οποία αντανάκλα την ανάλυση των γερμανικών αρχών, ήταν ικανή να αποκλείσει την ύπαρξη αμφιβολιών ως προς τον δεσμευτικό χαρακτήρα της εν λόγω επιστολής.

75. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, πρώτον, ότι στην από 10 Μαρτίου 2014 επιστολή της Deutsche Bank μνημονευόταν ότι η εν λόγω τράπεζα ήταν διατεθειμένη να χορηγήσει στην Capricorn δάνειο ύψους 45 εκατομμυρίων ευρώ και ότι το γεγονός ότι οι όροι της εν λόγω χρηματοδότησης περιγράφονταν λεπτομερώς φαίνεται να υποδηλώνει διεξοδική εξέταση και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αυτής και της Capricorn. Δεύτερον, στην επιστολή της Deutsche Bank γίνεται επανειλημμένως μνεία της δέσμευσης που αναλαμβάνει η Deutsche Bank έναντι της Capricorn βάσει της επιστολής αυτής. Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η σύγκριση της επιστολής αυτής με δύο άλλες προπαρασκευαστικές και μη δεσμευτικού χαρακτήρα επιστολές της Deutsche Bank της 17ης και της 25ης Φεβρουαρίου 2014 επιβεβαίωσαν τον δεσμευτικό χαρακτήρα της επίμαχης επιστολής. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η από 10 Μαρτίου 2014 επιστολή της Deutsche Bank διευκρίνιζε ότι η δέσμευση που είχε αναλάβει η Deutsche Bank υπόκειτο σε τρεις όρους, που επέτρεπαν στην Deutsche Bank να απαλλαγεί από τη δέσμευσή της μόνον εφόσον η εξαγορά δεν θα πραγματοποιούνταν υπό τους προβλεπόμενους όρους.

³¹ Το πρωτότυπο αγγλικό κείμενο έχει ως εξής «IMPORTANT NOTICE: [...] This term sheet is for discussion purposes only and is not intended to create any legally binding obligation between us».

³² Πρόκειται για τις ακόλουθες φράσεις «This document does not constitute advice, or an offer (of any type), invitation to offer or recommendation, to you. If after making your own assessment you independently decide you would like to pursue a specific transaction with us there will be separate offering or other legal documentation, the terms of which will (if agreed) supersede any indicative and summary terms contained in this document. We therefore do not accept any liability for any direct, consequential or other loss arising from reliance on this document».

76. Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, όταν το Γενικό Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να ελέγξει, δυνάμει του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, τη νομική υπαγωγή των εν λόγω πραγματικών περιστατικών και τις εξ αυτής αντληθείσες έννομες συνέπειες. Συνεπώς, υπό την επιφύλαξη της περίπτωσης παραμόρφωσης των προσκομισθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αποδεικτικών στοιχείων, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον έλεγχο του Δικαστηρίου³³.

77. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων³⁴. Εξάλλου, αν η παραμόρφωση αυτή των αποδεικτικών στοιχείων συνίσταται σε ερμηνεία εγγράφου αντίθετη προς το περιεχόμενό τους, τούτο πρέπει να προκύπτει προδήλως από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο και προϋποθέτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη προδήλως τα όρια της εύλογης εκτιμήσεως των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων. Συναφώς, δεν αρκεί να δειχθεί ότι ένα έγγραφο επιδέχεται διαφορετική ερμηνεία από εκείνη που δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο³⁵.

78. Επομένως, στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο καλείται να κρίνει αν από την ανάλυση της επιστολής της Deutsche Bank της 10ης Μαρτίου 2014 και από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει προδήλως ότι το Γενικό Δικαστήριο αλλοίωσε το περιεχόμενο της επιστολής αυτής. Φρονώ ότι δεν συνέβη κάτι τέτοιο εν προκειμένω.

79. Συγκεκριμένα, από την ανάγνωση της επιστολής αυτής προκύπτει ότι, όπως άλλωστε επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 152 και 153 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Deutsche Bank δήλωσε επανειλημμένως τη βούλησή της και τη δέσμευσή της να παράσχει χρηματοδότηση στην Capricorn³⁶. Η επιστολή υπογράφεται από δύο εξέχοντα διευθυντικά στελέχη (από τον διευθυντή και τον εκτελεστικό διευθυντή) της Deutsche Bank, στοιχείο το οποίο είναι επίσης, κατά τη γνώμη μου, ενδεικτικό της βούλησης να δεσμευθεί η τράπεζα με την εν λόγω επιστολή.

80. Η ερμηνεία της εν λόγω επιστολής υπό την έννοια ότι έχει δεσμευτικό χαρακτήρα επιβεβαιώνεται, όπως εξάλλου επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 154 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, από την ανάλυση δύο άλλων επιστολών της Deutsche Bank, προγενέστερων της επιστολής της 10ης Μαρτίου 2014, οι οποίες περιλαμβάνονται επίσης στη δικογραφία, η μία της 17ης Φεβρουαρίου 2014 και η άλλη της 25ης Φεβρουαρίου 2014. Η ανάλυση των επιστολών αυτών, αφενός, καταδεικνύει ότι περιέχουν διατύπωση εντελώς διαφορετική από εκείνη της επιστολής της 10ης Μαρτίου 2014, ενώ προκύπτει ρητώς η έλλειψη

³³ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2021, Qualcomm και Qualcomm Europe κατά Επιτροπής (C-466/19 P, EU:C:2021:76, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁴ Βλ., μεταξύ πολλών, απόφαση της 10ης Μαρτίου 2021, Ertico - ITS Europe κατά Επιτροπής (C-572/19 P, EU:C:2021:188, σκέψη 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁵ Βλ. απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2021, Qualcomm και Qualcomm Europe κατά Επιτροπής (C-466/19 P, EU:C:2021:76, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁶ Μάλιστα, επί παραδείγματι, η επιστολή αρχίζει με την ακόλουθη φράση: «We are pleased to confirm the terms and conditions on which Deutsche Bank [...] is willing to arrange and underwrite the financing [...]». Το τμήμα 1 της επιστολής, με τίτλο «Financing», περιλαμβάνει την ακόλουθη φράση: «We are pleased to confirm the terms on which [...] [Deutsche Bank] is willing to underwrite [...] 100 % of a loan facility». Το τμήμα 10 της επιστολής με τίτλο «Commitment expiry», καθορίζει την έναρξη και τη λήξη του δεσμευτικού χαρακτήρα της επιστολής.

βούλησης προς δέσμευση εκ μέρους της Deutsche Bank³⁷. Επομένως, από τη σύγκριση μεταξύ της διατύπωσης αυτών των δύο επιστολών και της επιστολής της 10ης Μαρτίου 2014, προκύπτει ο δεσμευτικός χαρακτήρας της τελευταίας. Αφετέρου, οι δύο προγενέστερες επιστολές καταδεικνύουν ότι η από 10 Μαρτίου 2014 επιστολή της Deutsche Bank αντιστοιχεί στο τελικό στάδιο της διαδικασίας διαπραγμάτευσης μεταξύ της τράπεζας και της Carricorn. Όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο, με την επιστολή της 10ης Μαρτίου 2014 διευκρινίζεται ότι η δέσμευση που ανέλαβε η Deutsche Bank υπόκειται σε τρεις όρους, επί των οποίων ωστόσο η Deutsche Bank δεν ασκεί καμία επιρροή³⁸.

81. Πάντως, όπως επισημαίνει η αναιρεσείουσα, η επιστολή της 10ης Μαρτίου 2014 περιέχει ένα παράρτημα, το «Appendix A», το οποίο αποκαλείται «Term Sheet» και το οποίο φέρει επίσης ημερομηνία 10 Μαρτίου 2014. Στην πρώτη σελίδα του, το παράρτημα αυτό περιέχει την ένδειξη «προσχέδιο» (draft) ενώ γίνεται ρητή αναφορά στον «ενδεικτικό» χαρακτήρα του (indicative terms and conditions). Στο εν λόγω παράρτημα, γίνεται επίσης παραπομπή στη σημαντική γνωμοδότηση που περιλαμβάνεται στην τελευταία σελίδα, η οποία έχει το περιεχόμενο για το οποίο κάνει λόγο η αναιρεσείουσα και το οποίο προεκτέθηκε στο σημείο 71 των παρουσών προτάσεων.

82. Μολονότι η διαπίστωση ότι οι συγκεκριμένοι όροι του παραρτήματος της επιστολής αποτελούν προσχέδιο, καθώς και η, ομολογουμένως προφανώς τυποποιημένη, ένδειξη που περιλαμβάνεται στο τέλος της επιστολής αυτής, μπορούν πράγματι να προκαλέσουν σύγχυση ως προς τον δεσμευτικό χαρακτήρα του παραρτήματος αυτού και, επομένως, ως προς τους περιεχόμενους σε αυτό ακριβείς όρους και προϋποθέσεις της χρηματοδότησης, εντούτοις, κατά τη γνώμη μου, δεν είναι ικανές να θέσουν υπό αμφισβήτηση τον δεσμευτικό χαρακτήρα της επιστολής αυτής καθεαυτήν και της δέσμευσης της Deutsche Bank να παράσχει χρηματοδότηση ύψους 45 εκατομμυρίων ευρώ στην Carricorn, που μνημονεύεται ρητώς στην εν λόγω επιστολή. Επομένως, μολονότι τα στοιχεία που προέβαλε η αναιρεσείουσα είναι ικανά να θέσουν υπό αμφισβήτηση τον δεσμευτικό χαρακτήρα του παραρτήματος, δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τον δεσμευτικό χαρακτήρα της ίδιας της επιστολής, τούτο δε κατά μείζονα λόγο λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων στις οποίες προέβη στα σημεία 79 και 80 των παρουσών προτάσεων.

83. Από την προηγηθείσα ανάλυση προκύπτει ότι, κατά την άποψή μου, από τη δικογραφία που διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο δεν προκύπτει σαφώς ότι, όπως απαιτεί η νομολογία που μνημονεύεται στο σημείο 77 των παρουσών προτάσεων προκειμένου να διαπιστώσει την παραμόρφωση εγγράφου, το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη προδήλως τα όρια της εύλογης εκτιμήσεως της από 10 Μαρτίου 2014 επιστολής της Deutsche Bank. Ως εκ τούτου, και το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να απορριφθεί ως αβάσιμο.

³⁷ Όσον αφορά την επιστολή της 17ης Φεβρουαρίου 2014, επιβεβαιώνεται ρητώς ο μη δεσμευτικός χαρακτήρας της (όπως προκύπτει ρητώς από την ακόλουθη πρόταση: «this letter does not constitute a commitment on the part of, or engagement of, DB or any of its affiliates»). Αυτή η επιστολή φαίνεται να αποτελεί το πρώτο βήμα της διαδικασίας διαπραγμάτευσης, όπως μπορεί να συναχθεί από την ακόλουθη πρόταση που περιέχεται σε αυτήν: «DB is pleased to inform you that [...] we [...] are confident in our ability to underwrite the Financing Transaction to finance, in part, the Transaction». Αντιθέτως, στην επιστολή της 25ης Φεβρουαρίου 2014 αποτυπώνεται μάλλον ένα πιο προχωρημένο στάδιο της διαπραγμάτευσης, κατά το οποίο ο αγοραστής ενημερώνεται, αφενός μεν, για την κατ' αρχήν έγκριση της χορήγησης χρηματοδότησης από την επιτροπή πιστώσεων, αλλά και για την ανάγκη άλλων εσωτερικών εγκρίσεων, αφετέρου δε, για το γεγονός ότι η διαδικασία «due diligence» δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί πλήρως.

³⁸ Όπως προκύπτει από το τμήμα 2 της εν λόγω επιστολής, οι όροι αυτοί είναι (i) η εκτέλεση της συναλλαγής, (ii) η μη ουσιώδης μεταβολή όσον αφορά τα αποκτώμενα περιουσιακά στοιχεία, και (iii) η απουσία παρανομίας της χρηματοδότησης.

4. Επί του τρίτου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, σχετικά με έλλειψη φερεγγυότητας της Capricorn

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

84. Με το τρίτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν εξέτασε, στις σκέψεις 147 έως 161 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τα επιχειρήματα που είχε προβάλει με το δικόγραφο της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής σχετικά με την αβέβαιη οικονομική κατάσταση των διαφόρων εταιριών του ομίλου στον οποίο ανήκε η Capricorn, καθώς και του ιδιοκτήτη της. Τα επιχειρήματα αυτά αποδεικνύουν ότι η Capricorn ουδέποτε διέθετε εγγυημένη χρηματοδότηση, αντιθέτως προς όσα δέχθηκε η Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 242, 247, 261 και 277 της τελικής απόφασης.

85. Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας.

β) Εκτίμηση

86. Από το δικόγραφο της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής, προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα είχε προβάλει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου σειρά στοιχείων προκειμένου να αποδείξει ότι ο όμιλος στον οποίο ανήκε η Capricorn και ο πρόεδρος του ομίλου αυτού αντιμετώπιζαν σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες ήδη από το 2012, ήτοι πολύ πριν από την κατακύρωση των περιουσιακών στοιχείων κατόπιν του διαγωνισμού.

87. Η αναιρεσείουσα είχε προβάλει τα στοιχεία αυτά προκειμένου να αποδείξει σφάλμα της Επιτροπής στην τελική απόφαση όσον αφορά την ικανότητα της Capricorn να καταβάλει το τίμημα και, ως εκ τούτου, να πληροί το ζητούμενο κριτήριο ασφάλειας της συναλλαγής που προβλεπόταν για την επιλογή των ενδιαφερόμενων για την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring επενδυτών³⁹.

88. Συναφώς, όπως εξάλλου παραδέχεται και η ίδια η Επιτροπή, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως εξέτασε ρητώς τα επιχειρήματα αυτά. Μια έμμεση αιτιολογία, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύεται στο σημείο 43 των παρουσών προτάσεων, θα μπορούσε ίσως να συναχθεί, ομολογουμένως με ορισμένη ερμηνευτική προσπάθεια, από τη σκέψη 158 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο, αφού διαπίστωσε τον δεσμευτικό χαρακτήρα της από 10 Μαρτίου 2014 επιστολής της Deutsche Bank, αποφάνθηκε ότι τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας δεν αποδείκνυαν ότι η Επιτροπή έπρεπε να διατηρεί αμφιβολίες ως προς την τήρηση της απαίτησης περί υποχρεωτικής εγγύησης της χρηματοδότησης, η οποία σχετιζόταν με το κριτήριο της ασφάλειας της συναλλαγής.

89. Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου βαρύνεται με έλλειψη αιτιολογίας ως προς το ζήτημα αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, αν το σκεπτικό μιας αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει παραβίαση του δικαιού της Ένωσης, αλλά το διατακτικό της είναι βάσιμο για άλλους νομικούς λόγους, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί⁴⁰.

³⁹ Βλ., ειδικότερα, αιτιολογική σκέψη 48 της τελικής απόφασης.

⁴⁰ Πρβλ. πρόσφατη απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Dalli κατά Επιτροπής (C-615/19 P, EU:C:2021:133, σκέψη 165 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Η νομολογία αυτή τυγχάνει εφαρμογής και σε περιπτώσεις έλλειψης αιτιολογίας. Συναφώς, βλ. απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:223, σκέψεις 39 και 40).

90. Επ' αυτού, πρέπει να υπομνησθεί ότι η νομιμότητα αποφάσεως στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων πρέπει να εκτιμάται από τον δικαστή της Ένωσης βάσει των πληροφοριακών στοιχείων που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή όταν έλαβε τη σχετική απόφαση⁴¹.

91. Η Επιτροπή υποστήριξε τόσο ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου όσο και ενώπιον του Δικαστηρίου ότι δεν διέθετε, κατά τον χρόνο έκδοσης της τελικής απόφασης, τα πληροφοριακά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η αιτίαση που προέβαλε πρωτοδίκως η αναιρεσείουσα συναφώς, η δε αναιρεσείουσα ουδόλως απέδειξε ενώπιον του Δικαστηρίου ότι συνέτρεχε τέτοια περίπτωση.

92. Υπό τις συνθήκες αυτές, εκτιμώ ότι το τρίτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

5. Επί του τέταρτου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, που σχετίζεται με τη συνέχιση της διαδικασίας πώλησης και πέραν της διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring στην Capricorn στις 11 Μαρτίου 2014

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

93. Με το τέταρτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά της συλλογιστικής με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, στις σκέψεις 162 έως 168 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τα επιχειρήματά της που αφορούσαν τη συνέχιση της διαδικασίας πώλησης και πέραν της διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring στην Capricorn στις 11 Μαρτίου 2014.

94. Κατά την αναιρεσείουσα, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να λάβει υπόψη το στοιχείο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο φαίνεται να εκτιμά ότι το ζήτημα της κίνησης επίσημης διαδικασίας ελέγχου μπορεί να αφορά μόνον γεγονότα που συνέβησαν πριν από την ημερομηνία κατακύρωσης των περιουσιακών στοιχείων. Η ανάλυση αυτή ενέχει πλάνη περί το δίκαιο. Πράγματι, κατά την αναιρεσείουσα, το προκαταρκτικό στάδιο εξέτασης δεν τερματίστηκε με την κατακύρωση των στοιχείων του ενεργητικού που πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαρτίου 2014, αλλά μόνο με την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής την 1η Οκτωβρίου 2014.

95. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η τυπική πράξη της κατακύρωσης των στοιχείων του ενεργητικού αποτέλεσε ένα είδος «παύσης» μετά το οποίο η Επιτροπή δεν έπρεπε πλέον να λάβει υπόψη τις πρόσθετες πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της μέχρι την έκδοση της απόφασης με την οποία περατώθηκε η διαδικασία της προκαταρκτικής εξέτασης. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το Γενικό Δικαστήριο, κατά την προκαταρκτική εξέταση της Επιτροπής, το αποφασιστικό στοιχείο δεν είναι αν, μετά την καταγγελία της αναιρεσείουσας του Δεκεμβρίου 2013, κατέστη δυνατό να υποβάλει άλλη καταγγελία, αλλά αν, όπως προβλέπει η νομολογία, η Επιτροπή διέθετε όλες τις πληροφορίες που μπορούσε αντικειμενικά να έχει στη διάθεσή της. Εν συνεχεία η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε και τα αποδεικτικά στοιχεία που η ίδια προσκόμισε.

96. Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας.

⁴¹ Βλ. απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2017, Επιτροπή κατά Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706, σκέψη 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

β) Εκτίμηση

97. Με το τέταρτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά του σκεπτικού το οποίο εκτίθεται στις σκέψεις 165 έως 168 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και βάσει του οποίου το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την αιτίασή της σχετικά με τη συνέχιση της διαδικασίας πώλησης πέραν της διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring στην Capricorn στις 11 Μαρτίου 2014.

98. Στο εν λόγω τμήμα της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο εκκινεί, κατ' αρχάς, από την παραδοχή ότι σκοπός της εξέτασης της Επιτροπής ήταν να διαπιστωθεί αν η διαδικασία του διαγωνισμού ήταν ανοιχτή, διαφανής, αμερόληπτη και άνευ όρων, προκειμένου να εξακριβωθεί αν τα περιουσιακά στοιχεία του Nürburgring μεταβιβάστηκαν στην αγοραία τιμή. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε από αυτό ότι η ενίσχυση που έπρεπε να έχει διαπιστωθεί από την Επιτροπή στη δεύτερη επίμαχη απόφαση (που αντιστοιχούσε, κατά την αναιρεσείουσα, στη διαφορά μεταξύ του τιμήματος που κατέβαλε η Capricorn για τα περιουσιακά στοιχεία του Nürburgring και της αγοραίας τιμής των ίδιων περιουσιακών στοιχείων) χορηγήθηκε στην Capricorn στις 11 Μαρτίου 2014, ημερομηνία κατακύρωσης των στοιχείων του ενεργητικού στην εταιρία αυτή και υπογραφής της σύμβασης πώλησης που καθόριζε το τίμημα εξαγοράς των εν λόγω στοιχείων του ενεργητικού που έπρεπε να καταβληθεί από την Capricorn.

99. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, τα πραγματικά περιστατικά που είναι μεταγενέστερα της ημερομηνίας αυτής, όπως η μεταβίβαση, εκ μέρους της Capricorn, προς μεταγοραστή της συμμετοχής της στο σχήμα εξαγοράς των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring, δεν ασκούσαν επιρροή στην εξέταση του ζητήματος περί χορήγησης ενίσχυσης στην Capricorn στο πλαίσιο της διαδικασίας του διαγωνισμού. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, αν η αναιρεσείουσα επιθυμούσε να εξετασθεί από την Επιτροπή και η ύπαρξη νέας ενίσχυσης που σχετιζόταν με την προβαλλόμενη συνέχιση της διαδικασίας πώλησης, μετά την έκδοση της δεύτερης επίμαχης απόφασης, έπρεπε να είχε υποβάλει νέα σχετική καταγγελία.

100. Συναφώς, φρονώ κατ' αρχάς ότι πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση που σχετίζεται με την παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου. Πράγματι, η αναιρεσείουσα ουδόλως διευκρινίζει σε τι έγκειται η παραμόρφωση αυτή.

101. Όσον αφορά την αιτίαση περί εσφαλμένης ανάλυσης εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, υπενθυμίζω ότι, όπως προεκτέθηκε στο σημείο 90 των παρουσών προτάσεων, κατά πάγια νομολογία, η νομιμότητα αποφάσεως στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων πρέπει να εκτιμάται από τον δικαστή της Ένωσης βάσει των πληροφοριακών στοιχείων που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή όταν έλαβε τη σχετική απόφαση.

102. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως ορθώς υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, το προκαταρκτικό στάδιο της διαδικασίας εξέτασης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων περατώνεται κατά τον χρόνο έκδοσης εκ μέρους της Επιτροπής μιας εκ των αποφάσεων του άρθρου 4 του κανονισμού 659/1999 και όχι σε προγενέστερο χρονικό σημείο, όπως, επί παραδείγματι, κατά το πέρας της διαδικασίας του διαγωνισμού μέσω κατακύρωσης των στοιχείων του ενεργητικού που αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας αυτής.

103. Επομένως, δεν αποκλείεται, μετά το πέρας της διαδικασίας του διαγωνισμού, αλλά πριν από την έκδοση της σχετικής απόφασης της Επιτροπής, να προκύψουν νέα και κρίσιμα για την ανάλυση στοιχεία, τα οποία η Επιτροπή δεν γνώριζε μέχρι τότε. Εν τοιαύτη περιπτώσει, φρονώ

ότι η Επιτροπή δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση να λάβει υπόψη τα νέα αυτά κρίσιμα στοιχεία κατά την ανάλυσή της απλώς και μόνον επειδή περιήλθαν σε γνώση της μετά το πέρας της διαδικασίας του διαγωνισμού. Δεν μπορεί επίσης να αποκλεισθεί ότι η εκτίμηση των στοιχείων αυτών ενδέχεται να οδηγήσει την Επιτροπή να μεταβάλει την ανάλυσή της ως προς την ύπαρξη ή μη της ενίσχυσης.

104. Επομένως, δεν είναι, κατά τη γνώμη μου, ορθό από νομική άποψη να θεωρηθεί, όπως προκύπτει από την τελευταία περίοδο της σκέψης 166 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι πραγματικά περιστατικά μεταγενέστερα της ημερομηνίας περάτωσης της διαδικασίας του διαγωνισμού και της διάθεσης των στοιχείων του ενεργητικού που αποτελούν το αντικείμενο της διαδικασίας αυτής δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να ασκούν επιρροή στην εξέταση του ζητήματος περί χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο της διαδικασίας του διαγωνισμού.

105. Στην υπό κρίση υπόθεση, επισημαίνω επίσης ότι, αντιθέτως προς όσα προκύπτουν από τη σκέψη 167 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, τα επιχειρήματα που προέβαλε πρωτοδίκως η αναιρεσείουσα και τα οποία αφορούν πραγματικά περιστατικά μεταγενέστερα της περάτωσης της διαδικασίας του διαγωνισμού δεν αποσκοπούσαν στην εξέταση εκ μέρους της Επιτροπής του ζητήματος της ύπαρξης νέας ενίσχυσης απορρέουσας από την προβαλλόμενη συνέχιση της διαδικασίας πώλησης, αλλά μάλλον στην αμφισβήτηση του διαφανούς και αμερόληπτου χαρακτήρα του διαγωνισμού που είχε ως αποτέλεσμα την πώληση των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring στην Capricorn.

106. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει, κατά τη γνώμη μου, ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει πλάνη περί το δίκαιο καθόσον το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα που προέβαλε η αναιρεσείουσα σχετικά με τη συνέχιση της διαδικασίας πώλησης και πέραν της διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring στην Capricorn στις 11 Μαρτίου 2014, παραπέμποντας στο γεγονός ότι αφορούσαν πραγματικά περιστατικά που έλαβαν χώρα μετά την ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας του διαγωνισμού.

107. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τη νομολογία που μνημονεύεται στο σημείο 89 των παρουσών προτάσεων, αν το σκεπτικό μιας αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, αλλά το διατακτικό της είναι βάσιμο για άλλους νομικούς λόγους, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

108. Συναφώς, επισημαίνω ότι ο λόγος που προέβαλε πρωτοδίκως η αναιρεσείουσα στηριζόταν, κατ' ουσίαν, στο γεγονός ότι, μετά την ολοκλήρωση της πρώτης πώλησης, ο αγοραστής και οι πωλητές είχαν συνάψει συμφωνία εγγύησης για την πληρωμή των δόσεων του τιμήματος της πώλησης που προέβλεπε τη δυνατότητα, σε περίπτωση κατά την οποία εξακολουθούσε να μην έχει καταβληθεί η δεύτερη δόση του τιμήματος της πώλησης, να μεταπωληθούν τα στοιχεία του ενεργητικού, πράγμα το οποίο όντως συνέβη.

109. Συναφώς, φρονώ ότι το γεγονός αυτό, το οποίο είναι μεταγενέστερο της κατακύρωσης των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring κατά το πέρας της διαδικασίας του διαγωνισμού και το οποίο, ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να είναι γνωστό κατά τη συγκεκριμένη κατακύρωση, ελλείψει άλλων πληροφοριακών στοιχείων, δεν αρκεί αφεαυτού για να αποδειχθεί ότι η πρώτη διαδικασία διεξήχθη κατά τρόπο μη διαφανή και μεροληπτικό και ότι, ως εκ τούτου, είχε ως αποτέλεσμα πώληση των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων κατά το πέρας της διαδικασίας του διαγωνισμού σε τιμή που δεν αντιστοιχούσε στην αγοραία αξία.

110. Κατά την άποψή μου, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι και το τέταρτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

6. Επί του πέμπτου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, με το οποίο προβάλλεται έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

111. Με το πέμπτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάζει κατά των σκέψεων 173 έως 176 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα που αυτή είχε προβάλει πρωτοδίκως και συνοψίζονται στις σκέψεις 170 και 171 της αποφάσεως αυτής. Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο περιορίστηκε στο να συνοψίσει τα επιχειρήματά της στις σκέψεις 170 και 171 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, χωρίς ουδόλως να τα εξετάσει ή να αιτιολογήσει την απόρριψή τους. Τούτο συνεπάγεται ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει έλλειψη αιτιολογίας, παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε η αναιρεσείουσα και πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 107 και του άρθρου 108 παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.

112. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το πέμπτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί. Το εν λόγω θεσμικό όργανο δέχεται ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε συνοπτική αιτιολογία, πλην όμως η αιτιολογία αυτή είναι αρκούντως σαφής. Το σύνολο των αιτιάσεων που συνοψίζονται στη σκέψη 170 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και η σύναψη της σύμβασης μίσθωσης, για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 171, αφορούν περιστάσεις οι οποίες έλαβαν χώρα μόνο μετά τη σύναψη της σύμβασης πώλησης ατότου κατακυρώθηκαν τα περιουσιακά στοιχεία και, επομένως, δεν ασκούν επιρροή στην ανάλυση.

β) Εκτίμηση

113. Στις σκέψεις 170 έως 175 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε το τρίτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως που είχε προβάλει ενώπιόν του η αναιρεσείουσα, που συνίστατο στο ότι η πώληση των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring στην Capricorn αποτελούσε νέα κρατική ενίσχυση. Στη σκέψη 170, το Γενικό Δικαστήριο συνόψισε τέσσερα επιχειρήματα που προέβαλε η αναιρεσείουσα ενώ στη σκέψη 171 συνόψισε ένα, σχετικό με τη σύμβαση μίσθωσης των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring.

114. Όπως παραδέχεται και η ίδια η Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο δεν απάντησε στα επιχειρήματα αυτά, αλλά περιορίστηκε, στη σκέψη 173 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, να παραπέμψει στους «λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 138 έως 158 των παρουσών προτάσεων, [για τους οποίους] δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή έπρεπε να έχει αμφιβολίες ως προς τον διαφανή και αμερόληπτο χαρακτήρα της διαδικασίας του διαγωνισμού» προσθέτοντας, στην επόμενη σκέψη, ότι «[α]πό τους ίδιους λόγους προκύπτει επίσης ότι η εξέταση που πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή και οδήγησε στη δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση ήταν ικανή να εξαλείψει τυχόν αμφιβολίες ως προς τη μεταβίβαση πλεονεκτήματος προς τον αγοραστή στο πλαίσιο της σύμβασης μίσθωσης για τα περιουσιακά στοιχεία του Nürburgring ή των λοιπών όρων καταβολής του τιμήματος πώλησης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων».

115. Αμφιβάλλω αν ένα τέτοιο σκεπτικό, που βασίζεται σε τόσο γενική παραπομπή σε άλλα τμήματα της απόφασης, χωρίς περαιτέρω εξήγηση, είναι, τουλάχιστον στην υπό κρίση υπόθεση, συμβατό με την υποχρέωση που υπέχει το Γενικό Δικαστήριο να αιτιολογεί τις αποφάσεις του,

όπως απαιτείται βάσει της νομολογίας που μνημονεύεται στα σημεία 41 έως 44 των παρουσών προτάσεων. Συγκεκριμένα, η αιτιολογία αυτή δεν καθιστά δυνατή ούτε την έμμεση κατανόηση της συλλογιστικής του Γενικού Δικαστηρίου, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στους μεν ενδιαφερόμενους να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους εκδόθηκε η σχετική απόφαση, στο δε Δικαστήριο να ασκήσει τον δικαστικό του έλεγχο.

116. Όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι, κατά λογική ακολουθία, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε σιωπηρώς τα επιχειρήματα αυτά καθόσον αφορούσαν γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά τη σύναψη της σύμβασης πώλησης και, επομένως, δεν μπορούσαν να επηρεάσουν τον καθορισμό του σχετικού τιμήματος πώλησης κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στο σημείο 58 των παρουσών προτάσεων, επισημαίνω, πρώτον, ότι από τις σκέψεις 173 και 174 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ουδόλως προκύπτει ότι αυτός είναι ο λόγος απόρριψης των εν λόγω επιχειρημάτων από το Γενικό Δικαστήριο. Δεύτερον, επισημαίνω επίσης ότι, μολονότι ο λόγος που προβάλλει η Επιτροπή μπορεί ενδεχομένως να ισχύει για το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο επιχείρημα που μνημονεύονται στη σκέψη 170⁴², εντούτοις δεν φαίνεται να ισχύει για το πρώτο από τα επιχειρήματα αυτά, στο μέτρο που η προσμέτρηση των 6 εκατομμυρίων ευρώ που παρατίθενται στην εν λόγω σκέψη φαίνεται να έχει προβλεφθεί στην ίδια τη σύμβαση πώλησης. Ο λόγος αυτός δεν αφορά ούτε τα επιχειρήματα που παρατίθενται στη σκέψη 171 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης σχετικά με τη σύμβαση μίσθωσης, η οποία φαίνεται να αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης πριν από τη σύναψη της σύμβασης πώλησης. Τρίτον, και εν πάση περιπτώσει, όπως επισημάνθηκε στο σημείο 104 των παρουσών προτάσεων, δεν αποκλείεται πραγματικά περιστατικά μεταγενέστερα της ημερομηνίας περάτωσης της διαδικασίας διαγωνισμού και κατακύρωσης των στοιχείων του ενεργητικού που αποτελούν αντικείμενο του διαγωνισμού αυτού να ασκούν επιρροή ως προς την ανάλυση στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων. Επομένως, το γεγονός ότι ορισμένα γεγονότα είναι μεταγενέστερα της περάτωσης της διαδικασίας του διαγωνισμού δεν αρκεί, από μόνο του, για να τα καταστήσει άνευ σημασίας.

117. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, φρονώ ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει έλλειψη αιτιολογίας και ότι, ως εκ τούτου, το πέμπτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτό.

Γ. Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται ανεπαρκής αιτιολογία της δεύτερης επίμαχης απόφασης

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

118. Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά της απόρριψης από το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 182 έως 189 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, του λόγου που αυτή προέβαλε, ο οποίος στηρίζεται σε παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως εκ μέρους της Επιτροπής.

119. Κατά την αναιρεσείουσα, δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθούν οι λόγοι για τους οποίους η Επιτροπή έκρινε, στις αιτιολογικές σκέψεις 240 και 247 της τελικής απόφασης, ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας πώλησε τα περιουσιακά στοιχεία του Nürburgring στον υποψήφιο που υπέβαλε την υψηλότερη προσφορά με εγγυημένη χρηματοδότηση, στο

⁴² Ήτοι η παράταση της προθεσμίας καταβολής της δεύτερης δόσης του τιμήματος πώλησης, η μη είσπραξη της ποινικής ρήτρας και η μεταβίβαση των στοιχείων του ενεργητικού σε μεταγοραστή.

πλαίσιο διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας διαγωνισμού. Επίσης, δεν είναι σαφές γιατί και επί ποίας νομικής βάσεως η Επιτροπή κατέληξε, στην αιτιολογική σκέψη 285 της τελικής απόφασης, στο συμπέρασμα ότι η πώληση των περιουσιακών στοιχείων του Nürburgring δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση. Το μόνο σημείο που είναι σαφές είναι ότι το συμπέρασμα αυτό δεν αφορά την πώληση που περιλαμβάνεται στο «Μέτρο 15», το οποίο μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 38 της τελικής απόφασης. Ωστόσο, η αιτιολογική αυτή σκέψη αφορά άλλες πωλήσεις προς άλλες επιχειρήσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν πολύ πριν από τη διεξαγωγή της διαδικασίας του διαγωνισμού. Δεν είναι σαφές, κατά την αναιρεσείουσα, για ποιον λόγο δεν παρατίθεται κατ' αυτοτελή τρόπο και δεν αποτυπώνεται στο διατακτικό της τελικής απόφασης η βασική απόφαση της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η πώληση στην Carriorn δεν αποτελούσε κρατική ενίσχυση.

120. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

2. Εκτίμηση

121. Όσον αφορά τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, υπενθυμίζω ότι, κατά πάγια νομολογία, λόγος αναιρέσεως συνιστάμενος στην απλή επανάληψη των λόγων και επιχειρημάτων που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου είναι απαράδεκτος⁴³.

122. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, στην αίτηση αναιρέσεώς της, η αναιρεσείουσα περιορίστηκε στην επανάληψη των επιχειρημάτων που προέβαλε πρωτοδίκως όσον αφορά την έλλειψη αιτιολογίας της δεύτερης επίμαχης απόφασης, χωρίς να αμφισβητήσει τη συλλογιστική με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα αυτά με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος.

123. Ως εκ περισσού, επισημαίνω επίσης ότι συμμαρτίζομαι την ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου που περιλαμβάνεται στις σκέψεις 182 έως 189 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στην οποία παραπέμπω και με την οποία αυτό απέρριψε τα προεκτεθέντα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας περί προβαλλόμενης ανεπαρκούς αιτιολογίας της δεύτερης επίμαχης απόφασης.

V. Πρόταση

124. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο:

- να κάνει δεκτό το πέμπτο σκέλος του τέταρτου λόγου της αναιρέσεως που άσκησε η Ja zum Nürburgring eV. και
- να απορρίψει τα λοιπά σκέλη του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως.

⁴³ Συναφώς, βλ., μεταξύ πολλών, διάταξη της 3ης Σεπτεμβρίου 2019, ND και OE κατά Επιτροπής (C-317/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:688, σκέψεις 27 και 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).